

EITEM AR YR AGENDA: 9

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

15 Mawrth 2010

Dangosyddion Darbodus, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a Strategaeth Fuddsoddi a Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw

Adroddiad gan Ken Finch, Trysorydd

DIBEN YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno'r Dangosyddion Darbodus, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, Strategaeth Fuddsoddi, Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw a'r Gyllideb yn niwyg Gwerth Gorau ar gyfer 2010/11 i'r Aelodau.
- 2 Darparu'r newidiadau angenrheidiol i'r Rheoliadau Ariannol i Aelodau er mwyn cydymffurfio â'r newidiadau i God Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys.

CYFLWYNIAD

- 3 Cyflwynwyd cyllideb ddrafft 2010/2011 i'r Aelodau i'w chymeradwyo ar 21 Rhagfyr 2009 ac fel arfer byddai hyn wedi'i wneud er mwyn cyflwyno Dangosyddion Darbodus a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys gyda'r adroddiad. Fodd bynnag, roedd CIPFA yn y broses o adolygu'r Cod Darbodus a Chod Ymarfer Rheoli'r Trysorlys, felly ystyrid y byddai'n fwy ymarferol cyflwyno'r newidiadau gyda'r adroddiadau'n ddiweddarach.
- 4 Mae'r adroddiad hwn yn dangos y Dangosyddion Darbodus ar gyfer 2010/11 i 2012/13 ac yn amlinellu'r strategaeth i'w dilyn mewn perthynas â benthycu a buddsoddi cronfeydd yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2010/2011. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi'r cynigion ar gyfer polisi'r Awdurdod am Ddarpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2010/11. Mae'r papurau amgaeedig yn amlinellu:-

- (i) rhestr o ddangosyddion darbodus sydd eu hangen gan God Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol (Atodiad A);
  - (ii) Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn amlinellu'r strategaeth i'w dilyn o ran benthyca tymor byr a hirdymor ar gyfer 2010/2011 yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys (Atodiad B); a'r
  - (iii) strategaeth i'w dilyn o ran buddsoddi cronfeydd yr Awdurdod Tân (Atodiad C);
  - (iv) y Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw (Atodiad D);
  - (v) y Gyllideb ar gyfer 2010/2011 yn niwyg Gwerth Gorau er mwyn cydymffurfio â Chod Ymarfer Gwerth Gorau (Atodiad E).
- 5 Mae CIPFA wedi adolygu Cod Ymarfer Rheoli'r Trysorlys a'r Cod Darbodus ac er mwyn cydymffurfio â'r newidiadau y bydd yn rhaid i'r Awdurdod ei wneud i'w Reoliadau Ariannol. Mae Atodiad E yn amlinellu'r newidiadau arfaethedig i'r Rheoliadau Ariannol ac yn rhestru'r newidiadau eraill i'r cod y mae'n rhaid cydymffurfio â hwy.
- 6 Cyflwynwyd yr adroddiad hwn i'r Pwyllgor Archwilio ar 1af o Fawrth 2010 er mwyn iddynt gael gweld y cynnwys cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Awdurdod Tân. Nid oedd gan y Pwyllgor Archwilio unrhyw sylwadau mawr ac ni allent ganfod unrhyw risgiau mawr yn yr adroddiad, a byddai'n argymhell ei fod yn cael ei gymeradwyo gan yr Awdurdod. Fodd bynnag, fe wnaeth yr Aelodau fynegi pryder ynglŷn â chynaliadwyedd y costau refeniw am y blynyddoedd i ddod (Atodiad A, paragraff 4.2 'cymhareb costau ariannu i'r llif refeniw') ac awgrymu y dylid edrych yn fanylach ar yr ymarferiadau gosod y gyllideb yn y maes hwn yn y dyfodol.

ARGYMHELLION

- 7 Argymhellir bod yr Awdurdod yn cymeradwyo pob un o'r pum elfen yn yr adroddiadau hyn:

- (i) Y Dangosyddion Darbodus a amlinellir yn Atodiad A;
  - (ii) Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2010/2011 a amlinellir yn Atodiad B;
  - (iii) Y Strategaeth Fuddsoddi yn Atodiad C;
  - (iv) Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw yn Atodiad D;
  - (v) Adolygu Rheoliadau Ariannol yr Awdurdod Tân yn Atodiad E.
- 8 Bod yr Aelodau'n nodi'r pryderon a fynegwyd gan y Pwyllgor Archwilio, ac ystyried eu hargymhelliad ar gyfer ymarferiadau gosod y gyllideb yn y dyfodol.

DANGOSYDDION DARBODUS AR GYFER AWDURDOD TÂN GOGLEDD CYMRU

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Yn ôl Deddf Llywodraeth Leol 2003 mae'n ofynnol i'r Awdurdod fabwysiadu Cod Darbodus CIPFA a pharatoi dangosyddion darbodus. Mae pob dangosydd naill ai'n crynhoi'r gweithgaredd cyfalaf disgwylidig neu'n gosod terfynau ar y gweithgaredd hwnnw, ac mae'n adlewyrchu canlyniad system arfarnu cyfalaf yr Awdurdod. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf am y dangosyddion cymeradwy presennol ac mae'n cyflwyno dangosyddion newydd ar gyfer 2012/13.
- 1.2 Cymeradwywyd y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2010/11 gan yr Awdurdod Tân yn Rhagfyr 2009 ac mae'r dangosyddion hyn yn cefnogi'r rhaglen honno. Mae rhyddid gan yr Awdurdod dros wariant cyfalaf cyn belled â'i fod yn ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Er mwyn dangos ei fod yn gweithio o fewn y terfynau hyn rhaid i'r Pwyllgor Archwilio gymeradwyo, adolygu a monitro ystod sylfaenol o Ddangosyddion Darbodus o leiaf ar gyfer y tair blynedd sydd i ddod.

2. Y CYNLLUNIAU GWARIANT CYFALAF

- 2.1 Isod crynhoir cynlluniau gwariant cyfalaf yr Awdurdod ac mae hyn yn ffurfio'r cyntaf o'r dangosyddion darbodus i'w cymeradwyo gan Aelodau. Mae'r holl wariant cyfalaf yn y flaenraglen ar hyn o bryd heb ei gynnal a rhaid ei ariannu o adnoddau'r Awdurdod ei hun.
- 2.2 Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd y Llywodraeth yn penderfynu gosod terfynau ar wariant cyfalaf heb ei gynnal drwy gyflwyno mesurau rheoli ar sail hirdymor ar holl gynlluniau Awdurdodau Lleol neu, pe bai asesiad gan Lywodraeth Ganol yn nodi bod cynlluniau lleol yn anfforddiadwy mewn Awdurdod penodol, gallai weithredu rheolaeth leol i gyfyngu ar ei gynlluniau gwariant cyfalaf. Ni weithredwyd unrhyw fesurau rheoli o'r fath yn ystod 2009/10, ac ar hyn o bryd nid yw'r sefyllfa ar gyfer 2010/11 yn glir.

	2008/09A Gwirioneddol £'000	2009/10 Diwygiedig £'000	2010/11 Amcangyfrif £'000	2011/12 Amcangyfrif £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000
Gwariant cyfalaf	5,707	3,603	7,621	5,193	4,000
Ariannwyd gan:					
Derbyniadau cyfalaf	-302	0	0	0	0
Grantiau cyfalaf	-483	0	0	0	0
Refeniw	-101	0	0	0	0
Angen ariannol net am y flwyddyn	4,821	3,603	7,621	5,193	4,000

3. Angen yr Awdurdod i Fenthyca (Nawdd Cyfalaf Gofynnol)

- 3.1 Yr ail ddangosydd darbodus yw Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR) yr Awdurdod. Y CFR, yn syml, yw cyfanswm y gwariant cyfalaf sy'n weddill sydd heb ei dalu eto naill ai o'r refeniw neu adnoddau cyfalaf Mesur ydyw o angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyca. Bydd y gwariant cyfalaf uchod sydd heb ei dalu'n syth yn cynyddu'r CFR. Gofynnir i Aelodau gymeradwyo'r rhagamcanion CFR fel isod:

	2008/09 Gwirioneddol £'000	2009/10 Diwygiwyd £'000	2010/11 Amcangyfrif £'000	2011/12 Amcangyfrif £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000
Nawdd Cyfalaf Gofynnol					
CFR	10,813	14,738	17,089	23,252	26,544
Cyfanswm CFR	14,738	17,089	23,252	26,544	28,416
Symudiad mewn CFR	3,925	2,351	6,163	3,292	1,872

Symudiad mewn CFR a gynrychiolir gan					
Yr angen ariannol net am y flwyddyn (uchod)	4,821	3,603	7,621	5,193	4,000
Llai MRP/VRP	-896	-1,252	-1,458	-1,901	-2,128
Symudiad mewn CFR	3,925	2,351	6,163	3,292	1,872

- 3.2 Rhaid i'r Awdurdod dalu elfen o wariant cyfalaf cronedig y Gronfa Gyffredinol bob blwyddyn drwy dâl refeniw (Darpariaeth Isafswm Refeniw - MRP), er na chaniateir iddo wneud taliadau gwirfoddol ychwanegol (VRP).
- 3.3 Dangosir effaith ddisgwyliedig y penderfyniadau gwariant cyfalaf uchod ar sefyllfa'r Awdurdod o ran dyled a buddsoddi yn Strategaeth y Trysorlys.

4. DANGOSYDDION DARBODUS FFORDDIADWYEDD

- 4.1 Mae'r adrannau blaenorol yn cynnwys dangosyddion darbodus cyfalaf cyffredinol a rheolaeth benthyca, ond o fewn y fframwaith hwn mae'n rhaid i ddangosyddion darbodus asesu fforddiadwyedd cynlluniau buddsoddi cyfalaf. Mae'r rhain yn rhoi syniad o effaith cynlluniau buddsoddi cyfalaf ar sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod. Gofynnir i Aelodau gymeradwyo'r dangosyddion canlynol:
- 4.2 **Ffigurau gwirioneddol ac Amcangyfrifon o gymhareb costau ariannu i'r llif refeniw net** - Mae'r dangosydd hwn yn nodi'r duedd yng nghost cyfalaf (costau benthyca a chostau eraill sy'n ei ymrwymo yn yr hirdymor net incwm buddsoddi) yn erbyn y llif refeniw net. Mae amcangyfrifon costau ariannu'n cynnwys ymrwymadau presennol a'r cynigion yn yr adroddiad hwn.

	2008/09 Gwirioneddol %	2009/10 Diwygiedig %	2010/11 Amcangyfrif %	2011/12 Amcangyfrif %	2012/13 Amcangyfrif %
Cymhareb	4.76	5.37	6.48	7.91	8.97

- 4.3 **Amcangyfrifon o effaith gynyddol penderfyniadau buddsoddi cyfalaf ar y cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol** - Mae'r dangosydd hwn yn nodi'r costau refeniw sy'n gysylltiedig â newidiadau arfaethedig i'r rhaglen gyfalaf tair blynedd a argymhellir yn yr adroddiad ar y gyllideb o'i gymharu ag ymrwymadau a chynlluniau cymeradwy presennol yr Awdurdod.

	Cyllideb Arfaethedig 2010/11 £'000	Cyllideb Arfaethedig 2011/12 £'000	Cyllideb Arfaethedig 2012/13 £'000
Cynnydd o ran cyfraniadau	72	314	723

Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2010/11 -2012/13**1. Cyflwyniad**

- 1.1 Mae'r gwasanaeth rheoli'r trysorlys yn rhan bwysig o'r ffordd y mae materion yr Awdurdod yn cael eu rheoli'n ariannol yn gyffredinol. Mae'r dangosyddion darbodus yn Atodiad C yn ystyried a yw'r penderfyniadau a wneir ynghylch gwariant cyfalaf yn fforddiadwy, a beth yw eu heffaith, ac maent yn nodi fframwai gyfalaf cyffredinol yr Awdurdod. Mae gwasanaeth y trysorlys yn ystyried a yw'r penderfyniadau hyn yn cael eu hariannu'n effeithiol ai peidio. Gyda'i gilydd maen yn rhan o'r broses sy'n sicrhau bod yr Awdurdod yn cwrdd â'r gofyn am gyllideb gytbwys o dan y Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992. Mae dangosyddion darbodus sy'n benodol i'r trysorlys wedi'u cynnwys yn y strategaeth hon, y mae angen eu cymeradwyo.
- 1.2 Mae gweithgareddau trysorlys yr Awdurdod yn cael eu rheoli'n llym gan ofnion statudol a chod ymarfer proffesiynol (Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys - diwygiwyd Tachwedd 2009). Mabwysiadodd yr Awdurdod God Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys a Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys ar 15 Rhagfyr 2003. Mae hyn yn bodloni gofynion y cyntaf o Ddangosyddion Darbodus y Trysorlys. Cyhoeddwyd cod diwygiedig ac mae'r adroddiad hwn yn cynnwys y newidiadau i'r cod, amlinellir manylion y newidiadau yn Atodiad E ar gyfer eu cymeradwyo.
- 1.3 Yn ôl y Cod rhaid cyflwyno strategaeth flynyddol i'r Awdurdod yn amlinellu gweithgaredd disgwylidig y trysorlys am y 3 blynedd i ddod. Cyflwynir adroddiad pellach ar y trysorlys ar ôl diwedd y flwyddyn i adrodd ar y gweithgaredd gwirioneddol am y flwyddyn. Mae gofyniad newydd o ran adolygu'r Cod Ymarfer, sef adroddiad monitro canol blwyddyn.
- 1.4 Bydd yr adroddiad o'r strategaeth yn cynnwys y meysydd canlynol:
- (i) Dyled yr Awdurdod a'i ragamcanion o ran buddsoddi;
  - (ii) Amcangyfrifon yr Awdurdod a therfynau ar lefelau dyled yn y dyfodol;
  - (ii) Y newidiadau a ddisgwylir mewn cyfraddau llog;
  - (iii) Strategaeth fenthycy'r Awdurdod;
  - (iv) Fframwaith fuddsoddi, gwrthbartïon a hylifedd ariannol yr Awdurdod;
  - (vi) Dangosyddion darbodus y trysorlys.

2. RHAGAMCANION O RAN DYLED A BUDDSODDI 2010/11 – 2012/13

- 2.1 Mae'r sefyllfa bresennol yn Chwefror 2010 fel a ganlyn:

Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) - £11,617,988 Cyfradd Sefydlog

- £4,395,440 Cyfradd Newidiol

Buddsoddiadau - £3,530,000

2.2 Mae'r gofyniad benthycu'n cynnwys y newidiadau a ddisgwylir yn y Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR) ac unrhyw ad-daliadau ar ddyledion sydd angen eu hail-ariannu. Yn y tabl isod dangosir yr effaith ar sefyllfa'r trysorlys dros y tair blynedd nesaf. Mae hefyd yn tynnu sylw at y newid a ddisgwylir mewn balansau buddsoddi.

£'000	2009/10 Diwygiedig	2010/11 Amcangyfrif	2011/12 Amcangyfrif	2012/13 Amcangyfrif
Dyled Allanol				
Dyled ar 1 Ebrill	15,013	17,089	23,252	26,544
Newidiadau yn y CFR	2,351	6,163	3,292	1,872
Ail-ariannu dyledion sy'n aeddfed	4,395	6,914	2,500	4,395
Addasiad ar gyfer blynyddoedd cynt/benthycu ymlaen llaw	-275	0	0	0
Dyled ar 31 Mawrth	17,089	23,252	26,544	28,416
Newid blynyddol o ran dyled	2,076	6,163	3,292	1,872
Buddsoddiadau				
Cyfanswm buddsoddiadau ar 31 Mawrth	3,000	2,500	3,000	3,500
Newid o ran buddsoddi	+1,350	-500	+500	+500

3. TERFYNAU I WEITHGAREDD BENTHYCA

- 3.1 O fewn y dangosyddion darbodus mae nifer o ddangosyddion allweddol i sicrhau bod yr Awdurdod yn gweithredu o fewn y terfynau penodol hyn.
- 3.2 Ar gyfer y cyntaf o'r rhain, mae angen i'r Awdurdod sicrhau nad yw cyfanswm ei fenthyciadau, net o unrhyw fuddsoddiadau, ac eithrio yn y tymor byr, yn uwch na chyfanswm y CFR yn y flwyddyn flaenorol ynghyd ag amcangyfrifon o unrhyw CFR ychwanegol ar gyfer 2010/11 a'r ddwy flwyddyn ariannol ganlynol. Mae hyn yn rhoi rhywfaint o hyblygrwydd ar gyfer benthycu cynnar cyfyngedig ar gyfer y dyfodol, ond mae'n sicrhau nad yw benthycu'n digwydd i bwrpas refeniw.

	2009/10 Diwygiedig £'000	2010/11 Amcangyfrif £'000	2011/12 Amcangyfrif £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000
Benthycu Gros	17,089	23,252	26,544	28,416
Buddsoddiadau	3,000	2,500	3,000	3,500
Benthycu Net	14,089	20,752	23,544	24,916
CFR	17,089	23,252	26,544	28,416

- 3.3 Yn ôl adroddiad y Trysorydd mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r dangosydd darbodus hwn yn y flwyddyn gyfredol ac nid yw'n rhagweld unrhyw anawsterau ar gyfer y dyfodol. Mae'r farn hon yn cymryd i ystyriaeth ymrwymadau presennol, cynlluniau presennol, a'r cynigion yn adroddiad y gyllideb.

- 3.4 **Y Terfyn Awdurdodedig** – mae hwn yn cynrychioli terfyn uwchlaw'r hyn a waherddir o ran dyled allanol ac mae angen i'r terfyn hwn gael ei bennu neu ei ddiwygio gan yr Awdurdod Tân. Mae'n adlewyrchu lefel dyled allanol, y gellid ei fforddio yn y tymor byr, er nad yw hynny'n ddymunol, ond nad yw'n gynaliadwy yn y tymor hir. Dyma'r terfyn statudol a bennir o dan adran 3 (1) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.
- 3.5 **Y Ffin Weithredol** - mae'r dangosydd hwn yn seiliedig ar y ddyled allanol debygol yn ystod y flwyddyn; nid yw'n derfyn. Gallai dyled allanol wirioneddol amrywio o gwmpas y ffin hon am gyfnodau byr yn ystod y flwyddyn. Dylai weithredu fel dangosydd monitro i sicrhau nad eir yn uwch na'r terfyn awdurdodedig.
- 3.6 Gofynnir i Aelodau gymeradwyo'r terfyn awdurdodedig canlynol a'r ffin weithredol:

	2009/10 Diwygiedig £'000	2010/11 Amcangyfrif £'000	2011/12 Amcangyfrif £'000	2012/13 Amcangyfrif £'000
Terfyn Awdurdodedig	19,089	25,252	28,544	30,416
Ffin Weithredol	17,089	23,252	26,544	28,416

4. NEWID DISGWYLIEDIG MEWN CYFRADDAU LLOG

- 4.1 Mae disgwyl i gyfraddau tymor byr aros yr un fath am gryn amser. Mae'r economi wedi dechrau gwella ond bydd yn dal yn wan ac mae perygl y gallai unrhyw newid o ran llacio ariannol (torri cyfraddau a 'Quantitative Easing' {QE}), arwain at dwf negyddol a llwybr CMC ansefydlog.
- 4.2 Mae disgwyl mai'r prif bwysau ar yr economi fydd twf gwariant gwan defnyddwyr. Mae'r cyfuniad o'r awydd i leihau lefel dyled bersonol ac ansicrwydd swyddi yn debygol o bwysu'n drwm ar wariant. Bydd hyn yn cael ei wneud yn waeth gan y cynnydd mewn treth sy'n debygol o ddigwydd ac sydd eisoes yn yr arfaeth ar gyfer 2010 - TAW ac Yswiriant Gwladol. Heb adennill yr elfen allweddol hon o dwf CMC yn y DU, bydd unrhyw welliant yn yr economi'n wan ac araf.
- 4.3 Gyda chwyddiant yn debygol o aros yn isel yn y blynyddoedd nesaf (er y rhagwelir cynnydd sydyn ar gyfer yr ychydig fisoedd nesaf), bydd y pwysau ar yr MPC i godi cyfraddau'n aros yn gymedrol. Ond ystyrir y bydd yn rhaid cael rhywfaint o gynnydd yn 2010 i wrthsefyll effeithiau pwysau costau allanol (wrth i effaith prisiau nwyddau ddod i'r amlwg) ac i osgoi'r niwed y gellid ei wneud i'r sterling pe gwelid bod y DU yn ymwrthod â symudiad rhyngwladol i ddechrau strategaethau ymadael polisi.
- 4.4 Mae disgwyl y bydd cyfraddau tymor hir yn fwy cyfnewidiol. Mae'n bosibl y bydd manteision presennol 'cynnyrch' gilt a chyfraddau'r PWLB yn parhau am ychydig eto, o ystyried bod y rhain yn cael eu dylanwadu gan gefndir rhyngwladol anllewyrchus ac effeithiau QE. Fodd bynnag, bydd y broses hon

yn dod i ben cyn diwedd y flwyddyn ariannol. Mae hyn yn debygol o arwain yn ôl at gynnydd mewn arenillion, a hynny am nifer o resymau:

- Bydd gilt net yn codi'n gyflym;
- Bydd hyn yn cynyddu ar sail y graddau y bydd ceisiadau Banc Lloegr yn ceisio tynnu'n ôl gronfeydd a gyflwynwyd i'r economi drwy'r rhaglen QE;
- Bydd buddsoddwyr yn rhoi mwy o'u harian mewn cronfeydd eraill wrth iddynt fentro mwy a chymryd risg, bydd y galw am gilt yn gwanhau o ganlyniad;
- Bydd penderfyniad i adael QE yn ei le'n achosi pryderon chwyddiant ac yn rhoi mwy o bwysau ar arenillion hirach.

Rhagamcanion Cyfraddau Tymor Canolig (ffigurau cyfartalog)

Cyfartaledd Blynyddol %	Cyfradd Banc	Cyfraddau Ariannol		Cyfraddau PWLB*		
		3 mis	1 flwyddyn	5 mlynedd	20 mlynedd	50 mlynedd
2008/09	3.9	5.0	5.3	4.2	4.8	4.5
2009/10	0.5	0.8	1.4	3.2	4.4	4.6
2010/11	1.0	1.5	2.3	4.0	5.0	5.2
2011/12	2.0	2.5	3.3	4.3	5.3	5.3
2012/13	4.5	4.8	5.3	5.3	5.5	5.3

* Benthycia

5. STRATEGAETH FENTHYCA 2010/11 – 2012/13

- 5.1 Mae'r ansicrwydd cynyddol ynghylch cynnydd mewn cyfraddau llog yn cynyddu'r risgiau sydd yn gysylltiedig â gweithgaredd y trysorlys. O ganlyniad bydd yr Awdurdod yn bwyllog o ran strategaeth y trysorlys.
- 5.2 Mae cyfraddau llog sefydlog tymor hir mewn risg o fod yn uwch dros y tymor canolig, a disgwylir i gyfraddau tymor byr godi, er yn fwy cymedrol. Bydd y Trysorydd, o dan bwerau wedi'u dirprwyo iddo, yn benthycia ar y ffurf fwyaf priodol yn dibynnu ar y cyfraddau llog sy'n debygol o fod ar gael ar y pryd, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau a ddangosir yn y rhagolygon uchod. Mae'n debygol y gallai cyfraddau sefydlog tymor byr gynnig cyfleoedd cost isel yn y tymor byr/canolig.
- 5.3 Gyda'r tebygolrwydd y bydd cyfraddau tymor hir yn cynyddu, mae'n debygol y bydd ailstrwythuro dyled yn canolbwyntio ar newid o gyfraddau tymor hir i ddyled tymor byr rhatach, er y bydd y Trysorydd a chynghorwyr y trysorlys yn monitro'r cyfraddau ar y pryd am unrhyw gyfleoedd yn ystod y flwyddyn.
- 5.4 Hefyd bydd yr opsiwn o ohirio benthycia a lleihau balansau buddsoddi yn cael ei ystyried. Bydd hyn yn lleihau risg gwrthbartïon ac yn gwrthsefyll y gostyngiad disgwyliedig mewn adenillion ar fuddsoddiadau.

6. FFRAMWAITH BUDDSODDI, GWRTHBARTÏON A HYLIFEDD ARIANNOL

- 6.1 Bydd pob buddsoddiad yn cael ei wneud fel adneuon arian i fanciau, cymdeithasau adeiladu ac awdurdodau lleol. Bydd rhai benthyciadau'n digwydd drwy un o nifer o gwmnïau brocer a ddefnyddir gan Gonwy a bydd eraill yn uniongyrchol rhwng yr Awdurdod a'r sefydliad. Ni fydd mwyafrif y buddsoddiadau'n hirach na 364 diwrnod a byddant yn unol â rhagolygon diweddaraf y farchnad.
- 6.2 Bydd y Trysorydd yn cynnal rhestr o gyd-bartïon gan gydymffurfio gyda'r meini prawf canlynol:-

Terfyn £5m banciau

Pob banc yn y DU ac Iwerddon a'u his-fanciau sydd â chyfraddau da (Fitch neu gyfatebol). Diffinnir hyn ar hyn o bryd fel

tymor byr	F1
tymor hir	A
cryfder unigol/ariannol	B
cefnogaeth	3

Bydd Banciau gyda chyfraddau is na'r rhai yn y tabl uchod yn cael eu defnyddio os yw adnau cyfansawdd yn cael eu diogelu gan warant y llywodraeth.

Terfyn £5m Llywodraeth Ganol

Swyddfa rheoli dyled

Terfyn £2m Awdurdodau Lleol

Pob un heblaw am y rhai sy'n agored i gyfyngiad treth yr Awdurdod a praeseptau o dan Ran 1 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.

Cymdeithasau Adeiladu, terfyn £2m

Cymdeithasau Adeiladu wedi'u graddio (fel gyda'r sector fancio).

Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1bn) –terfyn £2m /9mis

Cymdeithasau adeiladu heb eu graddio ond gydag asedau gwerth £1 biliwn neu fwy.

- 6.3 Mae'r meini prawf a amlinellir uchod ar gyfer dewis cyd-bartïon yn cynnig agwedd gadarn i fuddsoddi a'u nod yw lleihau'r risgiau ariannol i'r Awdurdod yn sgil buddsoddi arian ar y farchnad arian. Mae sefyllfa'r gwrthbartïon uchod yn cael eu monitro'n agos a bydd staff y trysorlys yn addasu gweithgareddau ar fyr rybudd i ddiogelu sefyllfa'r Awdurdod.

7. DANGOSYDDION PERFFORMIAD Y TRYSORLYS

- 7.1 Mae tri dangosydd darbodus eraill sy'n berthnasol i'r trysorlys. Eu pwrpas yw sicrhau bod gweithgaredd swyddogaeth y trysorlys o fewn rhai cyfyngiadau, a thrwy hynny reoli risg a lleihau effaith newidiadau niweidiol mewn cyfraddau llog. Er hynny, os bydd y mesurau hyn yn rhy gaeth byddant yn amharu ar y cyfleoedd leihau costau.
- 7.2 Argymhellir bod yr Awdurdod yn gosod terfyn uchaf ac isaf ar gyfer strwythur aeddfedu ei fenthyciadau cyfradd sefydlog fel a ganlyn:

	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf
Dan 12 Mis	40%	0%
12 Mis ac o fewn 24 Mis	40%	0%
24 Mis ac o fewn 5 mlynedd	50%	0%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%
10 mlynedd a mwy	100%	20%

- 7.3 Argymhellir bod yr Awdurdod yn cymeradwyo'r terfynau canlynol cyfraddau llog Sefydlog a Newidiol

	% Benthycia
Cyfradd Llog Sefydlog	55 – 100
Cyfradd Llog Newidiol	0 – 45

STRATEGAETH FUDDSODDI

1. RHAGOLYGN PRESENNOL

- 1.1 **Prif Amcanion** - Prif amcanion strategaeth fuddsoddi'r Awdurdod yw sicrhau yr ad-delir y prif fuddsoddiadau a llog ei fuddsoddiadau yn brydlon yn y lle cyntaf a sicrhau hylifedd ariannol yn ail - a'r trydydd amcan yw adenillion buddsoddi. Mae un ystyriaeth risg gyffredinol i'r hinsawdd buddsoddi bresennol, sef risg diogelwch gwrthbartïon. O ganlyniad i'r pryderon sylfaenol hyn mae swyddogion yn gweithredu strategaeth fuddsoddi weithredol sy'n tynhau'r mesurau rheoli sydd eisoes yn eu lle yn y strategaeth fuddsoddi a gymeradwywyd.
- 1.1 Mae disgwyliadau ar gyfraddau llog tymor byr, y seilir penderfyniadau buddsoddi arnynt, yn dangos ei bod yn debygol y bydd y gyfradd llog bresennol o 0.5% yn parhau tan ganol 2010, gyda chynnydd bychan wedi hynny yn arwain at 2% erbyn diwedd 2011/12. Mae penderfyniadau buddsoddi'r Awdurdod yn seiliedig ar gymharu'r cynnydd yng nghyfraddau'r farchnad yn erbyn rhagolygon yr Awdurdod ei hun a'i gynghorwyr.
- 1.2 Mae anhawster gweithredol clir yn deillio o'r argyfwng bancio presennol. Yn ddefnyddol byddai buddsoddiadau'n cael eu buddsoddi am gyfnod hirach i sicrhau gwell adenillion, ond mae ansicrwydd ynghylch statws credyd gwrthbartïon yn awgrymu y byddai cyfnodau byrrach yn rhoi gwell diogelwch.

2. CANLLAWIAU BUDDSODDI CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

- 2.1 Cyhoeddodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru Ganllawiau Buddsoddi ym Mawrth 2004, ac mae hwn yn sail i strwythur polisi'r Awdurdod isod.
- 2.2 Prif fwriad y Canllawiau yw cynnal y gofyniad presennol i Awdurdodau fuddsoddi'n ddarbodus, a bod blaenoriaeth yn cael ei rhoi i ddiogelwch a hylifedd ariannol cyn arenillion. Er mwyn hwyluso'r nod hwn, yn ôl y canllawiau mae'n ofynnol i'r Awdurdod ystyried cyhoeddiad CIPFA "Rheoli'r Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus:Cod Ymarfer a Nodiadau Canllaw Traws-Sector". Mabwysiadodd yr Awdurdod y Cod ar 15 Rhagfyr 2003 a bydd yn rhoi ei egwyddorion ar waith yn ei holl weithgaredd buddsoddi. Yn unol â'r Cod, mae'r Trysorydd wedi paratoi ei arferion rheoli trysorlys. Mae TMP 1(5) sy'n cynnwys polisi gwrthbartïon buddsoddi angen ei gymeradwyo bob blwyddyn.
- 2.3 Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol – Offerynnau Cymeradwy

Prif ofynion y Cod a'r canllawiau buddsoddi yw sefydlu strategaeth fuddsoddi flynyddol, fel rhan o'i strategaeth rheoli'r trysorlys flynyddol ar gyfer y flwyddyn ddilynol, yn cynnwys nodi a chymeradwyo'r canlynol:

- (i) Canllawiau'r strategaeth ar gyfer gwneud penderfyniadau ar fuddsoddiadau, yn arbennig buddsoddiadau amhenodol.

- (ii) Yr egwyddorion i'w defnyddio i bennu uchafswm cyfnodau ar gyfer ymrwymo cronfeydd.
- (iii) Buddsoddiadau penodol y bydd yr Awdurdod yn eu defnyddio. Buddsoddiadau hylifedd uchel a diogelwch uchel yw'r rhain mewn sterling, gydag aeddfedrwydd o ddim mwy na blwyddyn.
- (iv) Buddsoddiadau amhenodol, yn nodi'r oblygiadau risg uwch, yn nodi'r mathau cyffredinol o fuddsoddiad y gellir eu defnyddio a therfyn ar faint o wahanol gategoriâu yn gyffredinol y gellir eu dal ar unrhyw adeg.

2.4 Polisi buddsoddi arfaethedig yr Awdurdod yw:

- (i) Canllawiau Strategaeth – Amlinellir prif ganllawiau'r strategaeth uchod gyda'r pwyslais ar ddiogelwch a hylifedd ariannol.
- (ii) Cyfnodau Buddsoddi– Polisi'r Awdurdod yw benthycia cronfeydd am uchafswm o 364 diwrnod.
- (iii) Buddsoddiadau penodol - Buddsoddiadau sterling yw'r rhain ag aeddfedrwydd o ddim mwy na blwyddyn. Mae'r rhain yn asedau risg isel lle mae'r posibilrwydd o golli'r prif incwm neu incwm buddsoddi'n fach. Byddai'r rhain yn cynnwys buddsoddiadau gyda:

Swyddfa Rheoli Dyled y Trysorlys
 Awdurdodau Lleol Eraill (heblaw am rai â threth wedi'i gapio)
 Pob Banc yn y DU ac yn Iwerddon a Chymdeithas Adeiladu gyda chyfradd credyd uchel

- (iv) Buddsoddiadau Amhenodol – Buddsoddiadau amhenodol yw unrhyw fath arall o fuddsoddiad (h.y. heb ei ddiffinio fel un Penodol uchod). Mae hyn yn cynnwys Cymdeithasau Adeiladu heb unrhyw gyfraddau a benthyciadau am fwy na 364 diwrnod. Pennwyd terfyn o £4m ar gyfer buddsoddiadau amhenodol.

Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw

Cefndir

1. Y Nawdd Cyfalaf Gofynnol (CFR) yn syml, yw'r gwariant cyfalaf sy'n ddyledus, sydd heb ei dalu o naill ai adnoddau refeniw na chyfalaf ac sy'n dangos angen yr Awdurdod i fenthyca. Mae gofyn i'r Awdurdod dalu elfen o'i wariant cyfalaf bob blwyddyn drwy dynnu o'r cyfrif refeniw (y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw) er ei fod yn cael cymryd taliadau gwirfoddol ychwanegol hefyd.
2. Mae Rheoliadau wedi'u cyflwyno sy'n gosod rheidrwydd ar Awdurdod Tân i gymeradwyo Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw cyn dechrau bob blwyddyn.

Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw

3. Argymhellir bod yr Aelodau'n cymeradwyo'r Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw a ganlyn:
  - Ar gyfer gwariant cyfalaf a wariwyd cyn 1 Ebrill 2010 ac unrhyw wariant ar ôl hynny, polisi'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw fydd ad-dalu
    - 4% o'r balans sy'n ddyledus o wariant cyfalaf a wariwyd ar Dir ac Adeiladau
    - Ac ar gyfer Cerbydau, Gwaith, Offer ac Isadeiledd, bydd y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw yn seiliedig ar amcangyfrif o oes yr asedau.
4. Mae'r polisi uchod yn unol â'r Rheoliadau ac mae'n dilyn yr arfer a weithredwyd gan yr Awdurdod Tân ers sawl blwyddyn. Gosodwyd y gyllideb ar gyfer 2010/11, a gymeradwywyd gan yr Aelodau ym mis Rhagfyr 2008 drwy ddefnyddio'r arferion uchod.

**COD DARBODUS A RHEOLI'R TRYSORLYS
NEWIDIADAU I'R COD YMARFER**

1. CRYNODEB O NEWIDIADAU

1.1 Cod Darbodus:

- Symudiad Dangosyddion Darbodus Rheoli'r Trysorlys i God Ymarfer Rheoli'r Trysorlys
- Pwyslais ar ddiogelu a hylifedd ariannol
- Dim benthyca arian a fenthycwyd

1.2 Cod Ymarfer Rheoli'r Trysorlys:

- penderfyniad terfynol am weithgaredd Rheoli'r Trysorlys gan yr Awdurdod
- enwebu corff cyfrifol i sicrhau bod proses effeithiol o graffu ar strategaeth a pholisïau
- angen adroddiad monitro canol blwyddyn
- hyfforddiant digonol ar Reoli'r Trysorlys i Aelodau a swyddogion
- mesurau tynnach ar fonitro gwrthbartïon

2. CYMALAU RHEOLI'R TRYSORLYS I FFURFIO RHAN O REOLIADAU ARIANNOL

2.1 Bydd yr Awdurdod yn creu a chynnal, fel sylfaen i reoli'r trysorlys yn effeithiol:

- Datganiad polisi rheoli'r trysorlys, yn datgan y polisïau, amcanion a dull o reoli risg o ran ei weithgareddau rheoli'r trysorlys;
- TMPs addas, gan sefydlu'r dull y bydd y sefydliad yn ceisio cyflawni'r polisïau a'r amcanion hynny, a nodi sut y bydd yn rheoli'r gweithgareddau hynny.

2.2 Bydd yr Awdurdod yn derbyn adroddiadau ar ei bolisïau rheoli'r trysorlys, ei arferion a'i weithgareddau, yn cynnwys o leiaf, strategaeth a chynllun blynyddol ymlaen llaw cyn y flwyddyn, ac adolygiad canol blwyddyn ac adroddiad blynyddol ar ôl diwedd y flwyddyn, ar y ffurf a nodir yn ei TMPs.

2.3 Mae'r Awdurdod yn dirprwyo cyfrifoldeb am weithredu a gweinyddu penderfyniadau rheoli'r trysorlys i'r Trysorydd, fydd yn gweithredu'n unol â datganiad polisi'r Awdurdod a'r TMPs a Safon Arfer Proffesiynol CIPFA ar Reoli'r Trysorlys.

2.4 Mae'r sefydliad yn enwebu'r Pwyllgor Archwilio i fod yn gyfrifol am sicrhau bod proses effeithiol o graffu ar strategaeth a pholisïau rheoli'r trysorlys.